

Törvény és közösség – Bibliai szövegolvasás magyar nyelven (BBN-BIB-221)

A Deuteronomium és kapcsolódó írások – Dr. Kelenhegyi Andor

A kurzus jellemzői:

A kurzus bibliai szövegolvasó szeminárium magyar nyelven. Középpontjában Mózes ötödik könyve, az ún. Deuteronomium áll, amit kisebb heti szakaszokra bontva a félév során elolvasunk és különböző szempontok alapján megvitatunk. Az egyes alkalmakkor olvasott bibliai szövegek (heti 2-5 fejezet) értelmezéséhez, kontextualizálásához, illetve a Deuteronomium egésze jelentőségének és hatástörténetének megértéséhez hat alkalommal megvitatunk egy-egy másodlagos forrásszöveget valamint minden alkalommal egy rövidebb (10-25 oldalas) angol vagy magyar nyelvű szakirodalmi anyagot.

A kurzus célja:

A kurzus a Deuteronomium és vonatkozó másodlagos források, szakszövegek tanulmányozásán keresztül tárgyalja a mózesi korpusz keletkezésének történetét, és jelentőségét a rabbinikus zsidó, és kisebb részben a keresztény hagyományban. A szövegelemzésre és kötetlen beszélgetésre épülő kurzus olyan témákat tárgyal, mint a törvény identitásképző ereje, törvény és emlékezet viszonya, a törvény betartásának mozgatórugói valamint betartatásának eszközei. A kurzus másodlagos célja, hogy a rendszeres esszé-beszámoló (ld. számonkérés) megírása és megvitatása révén segítse a résztvevőket íráskészségük fejlesztésében.

A jegyszerzés feltételei

A kurzus szeminárium, az órák előre elolvasott és preparált szövegek megtárgyalására épülnek. A résztvevők kéthetente, tehát a félév során összesen hat alkalommal kötelesek 2 oldalt nem meghaladó hosszúságú esszét benyújtani az elmúlt két alkalom során tárgyalt forrásszövegekhez és szakszövegekhez kapcsolódóan, de szabadon választott kérdésre, témára reflektálva. Az érdemjegy megszerzésének feltétele a rendszeres óralátogatás és a hat darab benyújtott esszé, az érdemjegyet az órai aktivitás (50%) illetve az esszék tartalma (50%) határozza meg.

Számonkérés

A résztvevők minden alkalomra elolvassák és preparálják a következő órára kijelölt (és az oktató által elérhetővé tett) szövegeket. Az egyes órákon kifejtik véleményüket, és aktívan hozzájárulnak a források és szakszövegek megtárgyalásához. A résztvevők, ezen felül, minden második héten (ld. félév rendje) elektronikus formában benyújtanak egy rövid, maximum 2 oldalas esszéisztikus dolgozatot, amiben az elmúlt két alkalomhoz kapcsolódó szövegeket elemeznek, vagy a szakszövegekben felmerült, illetve azokhoz kapcsolódóan megvitatott kérdésekre reflektálnak. Az esszék késedelmes benyújtása esetén a résztvevő az eredeti mellett egy póteszé benyújtására köteles. A jegyszerzés feltétele a hiánytalan számú (6, késés esetén több) esszé benyújtása.

A félév rendje, olvasmányok

	Forrásszöveg	Másodlagos forrás	Szakirodalom
1	Deuteronomium 1-4,43	-	Gerhard von Rad, <i>Az Ószövetség teológiája I</i> (Osiris: Budapest, 2007), 177-187 Gerhard von Rad, <i>Az Ószövetség teológiája II</i> (Osiris: Budapest, 2007), 321-336
2	Deuteronomium 4:44-6	Mishna, Avot 1	Seth Schwartz, <i>Imperialism and Jewish Society</i> (Princeton: Princeton University Press, 2001) 49-66.
3	Deuteronomium 7-9	-	Yeshayahu Leibowitz, „Religious Praxis: the Meaning of Halakhah,” in <i>Judaism, Human Values and the Jewish State</i> (Cambridge MA: Harvard University Press, 1992) 1-29
4	Deuteronomium 10-11	Rasi kommentárja a Deuteronomium 10-11-hez	Martin Buber, „Two Foci of the Jewish Soul,” in A. Biemann (ed.), <i>The Martin Buber Reader</i> (New York: Palgrave Macmillan, 2002), 107–14.; Idem, „Jewish Religiosity,” in op. cit., 115–123.
5	Deuteronomium 12-13	-	Szondi Lipót, <i>Káin a törvényszegő, Mózes a törvényalkotó</i> (Budapest: Gondolat, 1987) 325-336
6	Deuteronomium 14-17:7	Maimonidész, Mishne Tora, Szefer Kedusa, Ma’achalot Aszurot 1-2	John J. Collins, <i>The Invention of Judaism, Torah and Jewish Identity from Deuteronomy to Paul</i> (Oakland: University of California press, 2017) 21-43
7	Deuteronomium 17:8-19	-	Baruch Spinoza, <i>Treatise on Theology and Politics</i> , transl. Jonathan Bennett, 2017, 35-50
8	Deuteronomium 20-21	Alexandriai Philón, De Opificio Mundi 1:1-3, De Vita Mosis 2:12-16	John W. Martens, <i>One God, One Law: Philo of Alexandria on the Mosaic and Greco-Roman Law</i> (Brill: Leiden, 2003) 83-101
9	Deuteronomium 22-23	-	Jan Assmann, <i>A kulturális emlékezet: Írás, emlékezés és politikai identitás a korai magaskultúrákban</i> (Atlantis: Budapest, 2004) 209-223.
10	Deuteronomium 24-25	Mk 10,1-12, Mk 12:13-19, Mt 5:21-48, 1Kor 7,25-40, 1Tim 5	James G. Crossley, <i>The New Testament and Jewish Law</i> (London: T&T Clark, 2010) 1-25
11	Deuteronomium 26-29	-	Aquinói Tamás, <i>Summa Theologiae</i> II.1. Quaestio 91, 98, 107
12	Deuteronomium 30-34	Talmud Bavli, Bava Metzia 59a-59b	Christine Hayes, „Law in Classical Rabbinic Judaism,” in <i>The Cambridge Companion to Judaism and Law</i> (Cambridge: Cambridge University Press, 2017) 76-127, olvasandó: 116-124